FEIXISME I NACIONAL-POPULISME

Els perdedors de la crisi? La dreta radical europea davant la pandèmia de la COVID-19

Matthias Quent

Militant ultradretà en una manifestació a Varsòvia el març de 2018. Fotografia: Jordi Borràs

Les crisis actuen com a combustible del populisme i l'extremisme de dretes: la dreta radical alimenta la por i la intensifica, assenyala els caps de turc amb atribucions racistes i ideologies conspiratives antisemites i intenta obtenir una dominació nacionalista sota l'aparença de "sobirania nacional". Mobilitza el ressentiment, les contradiccions i la insatisfacció entre la població. I això, tot sovint, acompanyat del temor de què pot oferir el futur i la preocupació perquè el grup nacional o ètnic es trobi en desavantatge en competir amb altres grups. Un estudi històric del Banc de la Reserva Federal de Nova York va trobar una correlació significativa entre la intensitat amb la qual es van veure afectades les regions per la pandèmia de grip dels anys 1918 i 1919 i el suport als nazis en les eleccions posteriors celebrades al començament dels anys trenta [1]. Durant les crisis de principis del segle XXI, van ressorgir les acusacions populistes que afirmaven que les "elits" no protegien el "poble" de les amenaces externes, sinó que el traïen. Hem de considerar, doncs, que les lliçons que hem après de les experiències del segle XX i les reaccions polítiques a la crisi econòmica posterior al 2007 i a la crisi migratòria del 2015 s'han quedat obsoletes pel que fa a la pandèmia del coronavirus i les seves conseqüències? Durant la crisi del coronavirus, la població europea s'ha congregat cada vegada més darrere les "elits" i els governs liberals.

Tot i que la dreta radical i populista de diferents països ha reaccionat d'una manera similar a la crisi provocada pel coronavirus, és evident que a tot el món, i particularment a Europa, els partits d'extrema dreta no han estat capaços fins ara de convertir en vots la crisi internacional més gran des de la Segona Guerra Mundial. Al contrari: el suport a l'extrema dreta s'ha erosionat. En molts països europeus, des d'Espanya fins a Alemanya, els partits d'extrema dreta han perdut suport en els sondeigs electorals. En són una excepció el partit governant hongarès Fidesz, el belga Vlaams Belang i el PVV als Països Baixos, que no n'han perdut. Tot i que la Lega n'ha perdut a Itàlia, el partit radical de dretes Fratelli d'Itàlia s'ha fet més fort. A Alemanya (AfD) i a Espanya (Vox), els partits de l'extrema dreta s'han estabilitzat després d'una baixada notable en el moment àlgid de la primera onada del coronavirus del març i l'abril, i ara ja es troben prop del nivell inicial d'abans de la crisi.

La pèrdua i l'estancament de vots de l'extrema dreta és comprensible, perquè fins ara el comportament programàtic i propagandístic dels polítics d'extrema dreta durant la crisi ha estat ben pobre. I això ha resultat particularment fatal allà on governen els partits de dreta radicals i populistes. Els països del món amb les taxes absolutes més altes d'infecció per la COVID-19 estan governats per polítics que formen part de la dreta radical i populista: Brasil, els Estats Units i el Regne Unit. Tot i que els Estats Units són només el 4,25 % de la població mundial, més d'una quarta part de les infeccions i les morts registrades al món per la COVID-19 s'han produït en aquest país [2]. El grup d'estudi sobre nacionalismes format per Woods et al. considera que una de les raons d'aquestes xifres són els atacs identitaris dels populistes a la suposada "elit corrupta", la qual també inclou la comunitat experta, acadèmica i científica. La deslegitimació de l'experiència científica i la cooperació mundial, com també de les organitzacions multinacionals com l'Organització Mundial de la Salut (OMS), fa més difícil reaccionar a les amenaces per evitar els danys o, almenys, reduir-los. L'agitació antielitista i anticientífica de la dreta radical i populista ha provocat, sense cap mena de dubte, taxes més altes d'infecció i mortalitat per la COVID-19 [3].

Reacció de la dreta radical i populista davant la COVID-19

Les respostes de la dreta radical i populista a la pandèmia han estat similars a tot el món: distracció, refús, menyspreu i negació. Primer, els partits de dretes van atacar els governs de França, Itàlia, Àustria i Alemanya, entre altres, perquè havien ordenat el confinament massa tard. I, poc després, van criticar que el confinament fos massa llarg i estricte. La dreta radical i populista europea ha criticat reiteradament la Unió Europea juntament amb els governs nacionals respectius. En línia amb el seu ADN polític general, la dreta exigeix respostes nacionalistes a la pandèmia. Molts partits d'extrema dreta europeus segueixen un programa de xovinisme del benestar també en relació amb la política sanitària. El programa té com a objectiu organitzar l'accés a l'atenció sanitària de manera desigual (fins i tot més que abans) i, sobretot, excloure'n els grups immigrants vulnerables. Aquesta agenda política representa una amenaça per a molts sectors de la població, per exemple, per a persones a l'atur o desprotegides econòmicament [4]. Aquesta política trenca la cohesió social a Europa i és idònia perquè es propaguin les pandèmies.

A Gran Bretanya, Itàlia, Espanya, Àustria, Polònia, Alemanya, Hongria, França i els EUA,

els arguments de la dreta radical i populista han estat similars. Per treure profit de la crisi, la dreta ha fet discursos molt emotius i, durant el confinament, s'ha presentat com l'ajudant i la defensora de la gent gran local que estava aïllada. Al·leguen que, amb les fronteres tancades, ningú no hauria mort, i que la migració, la globalització i la multiculturalitat són les autèntiques arrels del mal i s'han de tallar de soca-rel. És a dir, la multiculturalitat ha destruït la cohesió social, motiu pel qual les societats nacionals no poden fer front a la pandèmia.

> La dreta radical i populista argumenta que la migració, la globalització i la multiculturalitat són les autèntiques arrels del mal i que s'han de tallar de soca-rel. Al·leguen que, amb les fronteres tancades, ningú no hauria mort

Però hi ha alguns desacords dins la dreta radical i populista europea pel que fa a la valoració del virus: alguns consideren de manera general que és una invenció i altres defenen que és una exageració; en realitat no seria res més que una grip sense importància. Altres subratllen l'amenaça del virus com un perill "importat" del qual la Xina n'és l'única responsable, o afirmen que el virus de la COVID-19 ha estat creat intencionadament (ja sigui per la Xina, Bill Gates o Israel) com a arma biològica. A les consignes i xarxes socials queda clar que la dreta radical europea ha adoptat les posicions de Donald Trump i dels seus partidaris nord-americans d'extrema dreta, incloent-hi les delirants narratives sobre la conspiració QAnon. Milers d'opositors de dretes al govern alemany, per exemple, van escriure a l'ambaixada nord-americana per demanar a l'administració Trump que envaís Alemanya i alliberés el país amb una (re)ocupació. Trump, al seu torn, va demanar als seus seguidors, la majoria d'ells armats, que "alliberessin" els estats nord-americans del confinament provocat pel coronavirus.

A les comunitats ideològiques extremistes i conspiratives de dretes de les xarxes socials, es difonen missatges que glorifiquen la violència i el proterrorisme, especialment contra la població jueva i altres minories. Segons el Ministeri d'Afers Exteriors israelià, les narratives conspiratives antisemites estan especialment esteses als EUA, França i Alemanya. El virus s'hauria de fer servir com a arma biològica contra aquests grups. Alguns parlen sobre el derrocament del sistema: els acceleracionistes somien en aprofitar-se de la situació causada per la crisi i intensificar-la amb atacs dirigits. L'amenaça latent de violència s'incrementa pel fet que hi ha sectors sencers de la població que cada vegada estan més aïllats de la realitat, en particular per culpa d'ideologies conspiratives com QAnon, que són particularment freqüents a les xarxes socials.

Aquests escenaris, anteriorment restringits en gran manera a les xarxes virtuals, influeixen en les protestes contra les mesures preses pels governs nacionals davant el coronavirus que s'han dut a terme a molts països europeus: l'estiu del 2020 s'han fet manifestacions a Espanya, Itàlia, Àustria, Gran Bretanya, França, els Països Baixos, Bèlgica, Romania i Grècia, on també, i a vegades exclusivament, s'hi han mobilitzat grups i partits radicals de

dretes. Alemanya s'ha convertit en un centre europeu de protestes contra les mesures per fer front al coronavirus: prop de 20.000 persones es van manifestar a Berlín a principis d'agost. Tot i que el partit d'extrema dreta AfD també ha intentat beneficiar-se d'aquest sentiment antigovernamental i intensificar-lo, fins ara només ha tingut un paper menor en les protestes. Els grups partidaris de les ideologies conspiratives, els opositors a les vacunes i els seguidors de l'antroposofisme i l'esoterisme determinen la imatge i la comunicació política del difús espectre de les protestes, però els límits del radicalisme de la dreta són difusos.

Entre els manifestants també s'inclouen alguns crítics alternatius d'esquerra de la globalització, els anomenats Ciutadans del Reich, que neguen l'existència de la República Federal d'Alemanya, com també neonazis, antisemites i polítics i partidaris de l'AfD. Les enquestes de població representatives d'Alemanya mostren que les protestes segueixen sent aïllades: segons una enquesta de Forsa (Institut de Recerca Social i Anàlisi Estadística), el 91 % de la població no entén les protestes. Només entre l'electorat del partit d'extrema dreta AfD, les manifestacions compten amb l'aprovació de la majoria. Per fer-ne una comparació: el desembre de 2014, el 29 % dels alemanys van mostrar la seva comprensió per les manifestacions de la dreta contra "la islamització d'Occident" (PEGIDA).

> Una enquesta duta a terme el març i l'abril de 2020 als països de l'Europa occidental va concloure que el confinament ha fet augmentar la confiança en el govern i la satisfacció amb la democràcia

Per als extremistes de dretes com el Moviment Identitari, les protestes parcialment heterogènies dels negacionistes del coronavirus són, sobretot, un vehicle per augmentar la insatisfacció i la desconfiança en les "elits" i en la globalització i, per tant, ampliar l'espai de ressonància social per als matisos nacionalistes i populistes. Martin Sellner, un dels líders de l'extrema dreta extraparlamentària a Europa, promou aquesta estratègia des de les primeres protestes de l'abril del 2020. Dins el rebuig a les mesures preses per fer front al coronavirus, a Europa hi ha una barreja entre l'extrema dreta i l'escena antivacunes, les quals comparteixen, entre altres coses, un enemic comú: Bill Gates. L'acusen a ell i a la seva fundació de voler implantar un microxip mitjançant les vacunes per governar el món.

Aquesta acusació encaixa amb el rebuig radical de la dreta a la globalització, el cosmopolitisme i el liberalisme, com també amb l'afirmació antisemita de l'existència d'un govern mundial jueu secret. En general, aquests entorns de protesta d'oposició es troben aïllats, perquè les grans majories s'acosten cada vegada més a la política governant. Una enquesta representativa en línia, que es va dur a terme el març i l'abril de 2020 als països de l'Europa occidental, va mostrar aquest resultat: el confinament ha fet augmentar la intenció de vot envers el partit del cap d'estat actual, la confiança en el govern i la satisfacció amb la democràcia. Per tant, els governs no populistes es beneficien del fet que en una crisi la població tendeix a agrupar-se al voltant dels seus líders nacionals per

gestionar la crisi [5].

Per tant, òbviament no totes les crisis són iguals. Perquè, tot i que l'anomenada crisi dels refugiats dels anys 2015 i 2016 va provocar una polarització massiva, una crítica fonamental al govern i un enfortiment de la dreta radical i populista en molts països europeus, el resultat provisional de la crisi del coronavirus és el contrari: les dretes perden. Ni les incerteses generals ni les preocupacions no ideològiques semblen ser el factor decisiu perquè les dretes radicals i populistes es beneficiïn de les crisis. En canvi, són decisives les demandes bàsiques que, en termes de contingut, provoquen una crisi, sempre també modelada pel discurs públic i mediàtic. La migració, el nacionalisme i el racisme són qüestions bàsiques de la dreta radical i populista que pot propagar de manera autèntica. La pandèmia, igual que la crisi climàtica, només afecta de manera marginal les qüestions identitàries de la dreta i, per tant, encara no la pot fer servir a una escala més gran. No està clar si la dreta radical podrà aprofitar-se de la recessió econòmica i de l'agitació social provocades per la crisi del coronavirus.

Els perdedors de la crisi?

Aleshores, els partits d'extrema dreta són els perdedors de la crisi? És possible que a llarg termini acabin sent els guanyadors per haver assolit els seus objectius de manera indirecta. Perquè fins i tot els governs que no són de dretes han tancat les fronteres nacionals amb la finalitat de combatre la pandèmia. Els governs dels països han demostrat més eficàcia que la Unió Europea. Les seves polítiques tenen el suport de la major part de la població, i els dirigents veuen una confiança creixent: la pandèmia ha reforçat la cohesió nacional. Però el somni del populisme nacionalista és un estat-nació fort, la repressió autoritària contra la dissidència i el tancament de les fronteres. És probable que els partits de l'extrema dreta perdin suport perquè els governs nacionals han satisfet aquesta necessitat de control nacional. Però, a llarg termini, aquest camí suposa un perill per a la Unió Europea, el multilateralisme i la democràcia liberal.

L'aïllament i la dessolidarització nacionals no poden ser una solució sostenible per al canvi climàtic global. Al contrari, les conseqüències de l'escalfament global, provocades per la crisi, s'aguditzaran si el nord global continua consumint i produint a costa del sud i ignora les persones especialment afectades pel canvi climàtic. També hi ha indicis clars que la crisi del coronavirus ha augmentat el menyspreu i l'hostilitat racistes. A tot el món hi ha hagut nombrosos actes de violència basats en prejudicis, especialment contra persones asiàtiques. En alguns casos, per exemple, van ser atacades amb desinfectants per motius racistes. Les comunitats refugiada, jueva, musulmana, com també les comunitats gitanes sinti i romaní, han estat denigrades en campanyes de la dreta radical, culpant-les de la pandèmia o afirmant que l'Estat privilegiava aquests grups. Un recent estudi d'enquesta de la República Txeca mostra com la incidència de la crisi de la COVID-19 reforça les actituds hostils envers els estrangers [6].

> La pandèmia està preparant un terreny fèrtil per a l'erosió dels

> principis democràtics i l'acceptació d'un canvi tecnocràtic o autoritari. Si els governs que no són de dretes també confien en aquestes cartes, a llarg termini es reduiran els drets i les llibertats

Un estudi d'enquesta espanyol, juntament amb diverses enquestes nacionals, mostra que s'ha generalitzat la voluntat de sacrificar les llibertats civils bàsiques i donar suport a un fort lideratge per contenir la pandèmia [7]. Això va unit al risc que l'Estat i la política esdevinguin més autoritaris i repressius a llarg termini. El control i la vigilància poden propagar-se i perdurar més enllà de la pandèmia. Les tendències autoritàries ho tenen més fàcil quan es troben amb menys resistència. Per tant, sobre la base de les dades, els autors adverteixen que la pandèmia de la COVID-19 està preparant un terreny fèrtil per a l'erosió dels principis democràtics i l'acceptació d'un canvi tecnocràtic o autoritari. La situació excepcional requereix una política responsable, un control efectiu dels governs i de les institucions del poder estatal i una mentalitat oberta dels mitjans de comunicació i de la societat civil. Però aquesta important lluita per la democràcia liberal es veu contrarestada per les mobilitzacions ideològiques conspiratives i les campanyes radicals de dretes que, amb l'excusa de defensar els drets fonamentals, persegueixen en realitat interessos particularistes, nacionalistes i racistes.

Malgrat els contratemps que ha patit la dreta radical i populista a molts països europeus, és massa d'hora per saber si la democràcia liberal a Europa es troba en perill. No hem d'oblidar que la problemàtica no rau en les persones o els partits, sinó en el seu contingut reaccionari i excloent: en particular l'autoritarisme, el nacionalisme i els conceptes de desigualtat. Per tant, la problemàtica es troba en el fet que, si ara els governs i els partits que no són de dretes també confien en aquestes cartes, a llarg termini es reduiran els drets i les llibertats. Els radicals de dretes emmarquen la nacionalització com una història d'èxit, emfatitzen la divisió entre "les persones amb vincles amb el seu país d'origen" i "l'elit globalista"; i de la nova normalitat en deriven afirmacions que s'interposen en el camí dels ideals de multiculturalitat, cosmopolitisme i multilateralisme.

A Hongria i Polònia, els governs de dretes han utilitzat la pandèmia per augmentar el seu poder. Però existeix un altre risc relacionat indirectament amb la pandèmia: la profunda crisi econòmica i les polítiques anticientífiques i perilloses per a la salut del president dels Estats Units, Donald Trump, durant la pandèmia podrien ser els factors decisius perquè l'actual president perdés les eleccions el 3 de novembre de 2020. No és improbable que Trump no reconegui els resultats de les eleccions i intenti mantenir-se en el poder amb narracions conspiratives sobre frau electoral i la pressió dels seus partidaris armats. Un intent d'aquesta magnitud en l'antigament considerat centre de la democràcia occidental podria ajornar la finestra d'Overton del sistema democràtic (de valors) també a Europa i ampliar les eines de la dreta radical per incloure-hi l'opció del derrocament. A Alemanya i Àustria, entre altres, la dreta radical extraparlamentària fa diversos anys que duu a terme campanyes que qüestionen o neguen sistemàticament la legitimitat de les eleccions i denuncien el frau electoral en detriment dels partits d'extrema dreta.

Conclusió

Com tota la resta, la pandèmia del coronavirus el març de 2020 també ha frustrat abruptament els plans dels radicals i dels populistes i, com a mínim, n'ha ajornat les campanyes. Abans de la pandèmia, el posicionament de la dreta en el debat climàtic havia guanyat importància a tot el món. També en aquest cas, Donald Trump i Jair Bolsonaro són els 'pioners' de l'extrema dreta que promou la sobreexplotació del medi ambient i relativitza i nega el canvi climàtic provocat per l'home. Mentrestant, la urgència de la pandèmia ha anul·lat la participació programàtica i el treball en xarxa de les dretes internacionals sobre aquest tema. Molts dels arguments i enfocaments de la dreta radical i populista sobre el coronavirus i la crisi climàtica són similars. L'antiintel·lectualisme i el rebuig dels fets científics i dels perills que amenacen la vida caracteritzen generalment la manera com la dreta radical i populista tracta tant la crisi del coronavirus com la crisi climàtica a escala internacional. Els grups negacionistes radicals de dretes del canvi climàtic, els opositors als moviments climàtics mundials i els activistes anti-Greta Thunberg simplement han transferit els seus patrons d'argumentació de la crisi climàtica a la pandèmia del coronavirus.

> Per suprimir les tendències autoritàries, nacionalistes i racistes de la dreta europea, el paquet d'ajuts de la Unió Europea ha de ser ràpid i específic. És una oportunitat per millorar la reputació del projecte europeu

En els arguments i els debats dels grups opositors a la política de gestió del coronavirus hi ha nombroses referències als debats sobre el clima. Molts manifestants es mouen no només per la crítica a les mesures preses pels governs per fer front al coronavirus, sinó sobretot per motius egoistes i xovinistes: la suposada preocupació per la pèrdua de llibertats i drets fonamentals en realitat sovint significa una preocupació per la pèrdua de la llibertat de viure imprudentment a costa dels altres. Creuen que l'externalització dels costos de la forma de vida i de la producció del capitalisme globalitzat no pot funcionar per sempre. Però, en comptes de lluitar per solucions sostenibles, busquen la seva salvació en un individualisme exagerat que es basa en l'egoisme llibertari, el qual pot trobar la seva expressió tant en el xovinisme nacional i populista com en l'escapisme antipolític i esotèric. Ni en la pandèmia ni en la qüestió climàtica no estan disposats a acceptar les restriccions i la solidaritat, per la qual cosa es refugien en ideologies alternatives i conspiratives absurdes i de vegades totalment contradictòries.

La forma en què l'extrema dreta està bregant amb la pandèmia és un clar indicador dels conflictes creixents de la crisi climàtica mundial. Per últim, però no menys important, es pot utilitzar per estudiar com la democràcia hauria d'afrontar els atacs de l'extrema dreta. Per a una ciència responsable i una política basada en fets, la pandèmia ofereix l'oportunitat de generar confiança a llarg termini entre la major part de la població i

enfortir la resistència a la propaganda populista i nacionalista. La política, els mitjans de comunicació i la societat civil no han de permetre que la petita i en gran part reaccionària minoria de grups negacionistes i banalitzadors de la pandèmia i la crisi climàtica, que es troben a totes les societats occidentals, acabi dominant el sentiment ciutadà i derivant la política cap aquest camí. Europa i la societat mundial s'enfronten a múltiples reptes en el context de la pandèmia: això inclou la protecció de la salut de la població, però també la cooperació multilateral i la supressió de les tendències autoritàries, nacionalistes i racistes en la política internacional, com també en les actituds de la població i en la cultura política.

Per contrarestar les tendències cap a la nacionalització i l'agitació de la dreta europea, el paquet d'ajuts de la Unió Europea per al coronavirus s'ha de notar d'una manera ràpida i específica. Es presenta una oportunitat de millorar la reputació del projecte europeu si la política de finançament arriba a aquells que depenen d'ajuts financers de manera eficient, ràpida i amb un esforç burocràtic raonable. La creixent difusió dels continguts conspiratius ideològics requereix més educació i prevenció sobre el funcionament psicològic, polític i mediàtic d'aquestes ofertes. Els missatges d'odi, les crides a la violència i la desinformació a les xarxes socials no es poden perseguir només amb mitjans repressius, sinó que també necessiten una ciutadania sensibilitzada i responsable que s'hi oposi i no es deixi seduir. Però l'equilibri democràtic també es pot veure afectat en cas que els governs abusin de la confiança de la població. Això seria fatal, sobretot en vista de la necessitat d'una transformació política, econòmica i ecològica del règim de desigualtats europeu cap a societats més sostenibles, justes, resistents i obertes que puguin suportar el verí de l'autoritarisme, l'egoisme i el nacionalisme que s'ha fet palès durant la crisi del coronavirus.

REFERÈNCIES

1 — Blickle, Kristian (2020). "Pandemics Change Cities: Municipal Spending and Voter Extremism in Germany, 1918-1933". Informe del personal del Banc de la Reserva Federal de Nova York, número 921.

2 — Woods, Eric Taylor; Schertzer, Robert; Greenfeld, Liah; Hughes, Chris; Miller-Idriss, Cynthia (2020). "COVID-19, nationalism, and the politics of crisis: A scholarly exchange". Publicat a *Nations and Nationalism*. DOI: 10.1111/nana.12644.

3 — Woods et al. (2020), pàgina 10.

4 — Rinaldi, Chiara; Bekker, Marleen P. M. (2020). "A Scoping Review of Populist Radical Right Parties' Influence on Welfare Policy and its Implications for Population Health in Europe". Publicat a l'*International journal of health policy and management*. DOI: 10.34172/ijhpm.2020.48.

5 — Blais, Andre; Bol, Damien, Giani, Marco; Loewen, Peter (2020). "The effect of COVID-19 lockdowns on political support: Some good news for democracy?". Publicat a l'*European Journal of Political Research*. DOI: 10.1111/1475-6765.12401.

6 — Bartoš, Vojtěch; Bauer, Michal; Cahliková,, Jana; Chytilová, Julie (2020). “COVID-19 Crisis Fuels Hostility against Foreigners”. Societat de Munic per a la Promoció de la Recerca Econòmica. Munic. Documents de treball de CESifo.
7 — Amat, Francesc; Arenas, Andreu; Falcó-Gimeno, Albert; Muñoz, Jordi (2020). “Pandemics meet democracy. Experimental evidence from the COVID-19 crisis in Spain”.

Matthias Quent
Matthias Quent és sociòleg i director-fundador de l'Institut per a la Democràcia i la Societat Civil de Jena, a Alemanya. Els seus treballs se centren en l'anàlisi de l'extrema dreta, la radicalització i els delictes d'odi. És llicenciat en Sociologia, Ciències Polítiques i Història moderna per la Universitat Friedrich Schiller de Jena i la Universitat de Leicester, Anglaterra. Va doctorar-se amb una tesi sobre les interrelacions i les dinàmiques de les influències individuals, grupals i socials en la radicalització del terrorisme de dretes. És autor de diversos llibres d'assaig publicats per l'editorial alemanya Piper, entre els quals *Deutschland rechts außen* (*L'extrema dreta alemanya*, 2019) i *33 Fragen und Antworten zum Rechtsextremismus* (*33 preguntes i respostes sobre l’extremisme de dretes*, 2020). L'any 2012 va rebre el premi al talent jove de la Universitat de Ciències Aplicades de Düsseldorf per la seva investigació sobre l'extremisme neonazi. El 2016 també va ser guardonat amb el premi al coratge moral de la ciutat de Jena.